

УДК 339.9

JEL F01, O57, F63

DOI: 10.32782/2786-8273/2024-7-15

Радзівська С.О.

доцент,

Національний авіаційний університет

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3680-7952>

Svitlana Radziyevska

National Aviation University

КРАЇНИ-ЛІДЕРИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

LEADING COUNTRIES IN THE CONDITIONS OF GLOBAL ECONOMIC SYSTEM TRANSFORMATION

Анотація. У статті проаналізовано основні показники (номінальний ВВП, ВВП за ПКС, темп зростання ВВП, ВВП на душу населення) країн-лідерів глобальної економіки в умовах її трансформації. З десяти обраних держав лише три збільшили свою частку у світовому ВВП протягом 2000–2023 рр.: КНР (з 3,58% до 16,88%); Індія (з 1,38 до 3,37); Бразилія (з 1,94% до 2,06%). Якщо у 2000 р. за темпом зростання виробництва номінального ВВП перше місце посідала КНР (8,49%), друге – Канада (5.14), а третє – Бразилія (4.39), коли темп зростання світового ВВП становив 4.5%, то вже у 2023 р. за цим показником перше місце посідає Індія (7.58%); друге – КНР (5.2); на третьому – Бразилія (2.91), у той час як темп зростання світового ВВП у 2023 р. становить тільки 2.7%. За розміром ВВП на душу населення у 2023 р. лідерами є країни G-7: перше місце серед топ-10 країн займає США (82'715 дол. США); друге – Канада (53607); третє – Німеччина (53565); четверте – Велика Британія (50400); на п'ятому – Франція (46305); на шостому – Італія (39012); на сьомому – Японія (33899 дол. США). Теоретичною та методологічною основою дослідження є фундаментальні положення сучасної економічної теорії, праці провідних учених. Для досягнення визначеної мети було використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, серед яких: метод експертних оцінок, методи порівняльного, статистичного та графічного аналізу тощо. Інформаційну базу роботи становлять наукові праці вчених та офіційні публікації Міжнародного валютного фонду, Організації Об'єднаних Націй, Світового Банку.

Ключові слова: країни-лідери глобальної економіки, топ-10 держав світової економіки, «Велика сімка», номінальний ВВП, ВВП за ПКС, темп зростання ВВП, ВВП на душу населення.

Abstract. Introduction. At the end of the twentieth century many scholars analyzed the development of the world economy and concluded that the leading actors in its growth are the United States, the EU and Japan, and that the countries of the Western civilization are the center of global progress. However, the system shifts in the global economy in the beginning of the twenty-first century, the global crisis and the introduction of the latest technologies under the influence of the Fourth Industrial Revolution resulted in the contradictory course of globalization and the formation of the new centers of economic power, new leaders in the world economy system. **The goal of the paper** is to analyze the selected key indicators (nominal Gross Domestic Product, Gross Domestic Product based on purchasing power parity, GDP growth rate, GDP per capita) of the leading countries in the context of the world economy transformation. **Methods.** To achieve the goal, general scientific and special research methods have been used, including those of experts' assessments, as well as the comparative, statistical, graphic analysis, etc. The data for the analysis is taken from the official publications of the International Monetary Fund, the United Nations, the World Bank. **Results.** The research reveals that among the chosen leaders of the global economy only the following states increased their share of nominal GDP production in the world GDP during 2000–2023: 1) China (from 3.58% to 16.88%); 2) India (1.38 – 3.37); 3) Brazil (1.94 – 2.06). At the same time the following countries decreased their share of nominal GDP production in the world GDP during 2000–2023: 1) the United States (from 30.29% to 25.95%); 2) Germany (5.76 – 4.23); 3) Japan (14.68 – 4.0%); 4) the United Kingdom (4.92 – 3.17); 5) France (4.04 – 2.87); 6) Italy (3.39 – 2.14); 7) Canada (2.2 – 2.03). It is also underlined that in 2000 China ranked the first in terms of GDP growth rate (8.49%), Canada was the second (5.14), Brazil – the third (4.39) while the world GDP growth rate was 4.5%; however, in 2023 India ranks the first in this indicator (7.58%); second comes China (5.2); third – Brazil (2.91), while the growth rate of the world GDP in 2023 is only 2.7%. In terms of GDP per capita in 2023, the United States ranks the first among the top 10 countries (USD 82'715); Canada – the second (53607); Germany occupies the third place (53565); the United Kingdom – the fourth (USD 50400); France – the fifth (46305); Italy – the sixth (USD 39012); and Japan – the seventh (USD 33899). **Conclusion.** It is essential to take into account the balance of power in the global space, to analyze various combinations of relations between states and regional groups, as well as between the former and the latter together for the future sustainable development of all the countries involved.

Keywords: leading countries of the global economy, top-10 states of the world economy, Group of Seven (G-7), nominal GDP, GDP based on PPP, GDP growth rate, GDP per capita.

Постановка проблеми. Аналіз процесів розвитку світової економіки протягом ХХ ст. багатьма науковцями дозволив дійти висновку, що провідними суб'єктами її зростання є США, ЄС та Японія, а центром світового прогресу – країни Західної цивілізації. Проте прискорений розвиток Китаю та нових індустріальних країн

Сходу привів до визнання того факту, що наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. найпотужнішими суб'єктами світового господарства стали США, ЄС та Китай, причому останній демонструє реальні можливості стати країною номер один, тим більше, що за номінальним ВВП посідає друге місце в світі, а за ВВП за ПКС – перше.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження трансформаційних процесів та суперечностей, які є характерними для сучасного етапу розвитку світового господарства зробили такі зарубіжні вчені, як: У. Бек, І. Валлерстайн, Д. Гвишиані, Дж. Гелбрейт, Е. Гідденс, М. Кастельс, Г. Колодко, Г. Кіссінджер, П. Кругман, О. Ланге, Д. Медоуз, А. Печчеї, Р. Робертсон, Д. Родрік, Дж. Сакс, Дж. Стігліц, С. Хантингтон та інші. Серед вітчизняних вчених слід назвати Л. Антонюк, О. Білоруса, І. Бураковського, В. Власова, А. Гальчинського, Б. Гаврилишина, В. Гейця, А. Гриценка, П. Щенка, М. Зверякова, М. Згуровського, Т. Кальченка, Л. Кістерського, Л. Лук'яненка, В. Новікова, Т. Орехову, А. Румянцева, С. Сіденко, В. Сіденка [1], Я. Столярчук, В. Тарасевича, О. Швиданенка, О. Чугаєва [5], В. Чужикова та багатьох інших.

Мета статті – проаналізувати обрані основні показники (номінальний ВВП, ВВП за ПКС, темп зростання ВВП, ВВП на душу населення) країн-лідерів глобальної економіки в умовах її трансформації, які наведені у публікаціях Міжнародного валютного фонду (МВФ), Організації Об'єднаних Націй (ООН) та Світового банку (СБ).

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний стан розвитку світового господарства характеризується високим динамізмом змін, викликаних впровадженням у практику розроблених під впливом Четвертої промислової революції новітніх технологій в умовах суперечливого перебігу процесів глобалізації та формування регіональних інтеграційних об'єднань, що охоплюють цілі континенти й пов'язують їх у глобальну систему. Одночасно з цими процесами у світі спостерігається посилення його диференціації, подальший відрив країн центру від країн периферії при одночасному намаганні останніх шляхом утворення регіональних об'єднань посилити свої позиції у світовому господарстві.

Як зазначає видатний український економіст В.Р. Сіденко, світ переживає період переходу до якісно нового глобального устрою, що зумовлено складним поєднанням і взаємодією низки потужних чинників природного, технологічного й суспільно-політичного характеру [1, с.33]. Процес глобального переходу (транзиту) супроводжується істотними змінами в глобальному співвідношенні економічних сил, спричиняє

кардинальні зміни в системі глобальних і макрорегіональних виробничих ланцюгів і ринків, істотні зрушення в структурах економіки за рахунок нових видів технологій, економічної діяльності й нових принципів ефективності її просторового розміщення [1, с.34].

Так, згідно з базовим прогнозом МВФ, світова економіка продовжить зростати з показником у 3,2% у 2024 р. та 2025 р., тобто приблизно такими ж темпами, як і в 2023 році. Незначне прискорення для розвинених країн – де очікується зростання з 1,6% у 2023 р. до 1,7% у 2024 р. та 1,8% у 2025 р. – буде компенсовано уповільненням зростання в країнах з ринками, що формуються, та в країнах, що розвиваються, з 4,3% у 2023 р. до 4,2% у 2024 та в 2025 роках. Прогноз глобального зростання через п'ять років – 3,1% – є найнижчим за останні десятиліття [2].

В умовах трансформаційних процесів глобальну економіку формують як окремі держави, так і об'єднання країн, причому одні й ті ж країни можуть на міжнародній арені виступати як самостійно, так і у якості членів кількох різних регіональних об'єднань [3]. Аналізуючи трансформаційні процеси, слід констатувати, що, як і раніше, США утримують позицію основного центру впливу на глобальному рівні [4].

Як слушно підкреслює український вчений О.А. Чугаєв, економічне лідерство передбачає взяття відповідальності за функціонування і розвиток світової (або регіональної) економічної системи, створення вагомої частини публічних благ, позитивний приклад для слідування іншими країнами. Економічні лідери ініціюють прогресивні зміни на міжнародному рівні регулювання економічних відносин, сприяють ефективному використанню ресурсів у глобальному масштабі, аналізують і реагують на виклики для світової економіки, гарантують дотримання міжнародних норм. За допомогою поширення передового досвіду, прогресивних технологій, знань, форм організації та доступу до фінансування, вони підвищують ефективність не тільки своєї національної (або наднаціональної) економіки, а й економіки інших країн [5].

Згідно з даними МВФ (табл. 1, рис. 1), за виробництвом номінального ВВП у світовому господарстві в 2023 р. перше місце посідає США (27'721 млрд дол. США), друге – КНР (17'758), третє – Німеччина (4'527),

Таблиця 1

Топ-10 країн за номінальним ВВП* у 2023 р., млрд дол. США

		2018	2019	Частка, %, 2019	Темп зростання ВВП, %, 2020	2023
	Весь світ	86'599	90'520	100.00	3.30	105'685.1
1.	США	21'439.45	22'321.76	24.7	2.00	27'720,73
2.	КНР	14'140.16	15'269.94	16.9	6.00	17'758,05
3.	Німеччина	3'863.34	3'982.24	4.40	1.10	4'527,01
4.	Японія	5'154.48	5'413.05	5.98	0.70	4'219,83
5.	Індія	2'935.57	3'202.18	3.54	5.80	3'567,55
6.	Велика Британія	2'743.59	2'716.53	3.00	1.45	3'382,12
7.	Франція	2'707.07	2'771.62	3.06	1.26	3'052,71
8.	Італія	1'988.64	2'013.67	2.22	0.54	2'301,60
9.	Бразилія	1'847.02	1'893.01	2.09	2.20	2'173,67
10.	Канада	1'730.91	1'812.46	2.00	1.80	2'142,47

* GDP, current prices (Billions of U.S. dollars)

Джерело: розраховано за даними: [6; 7]

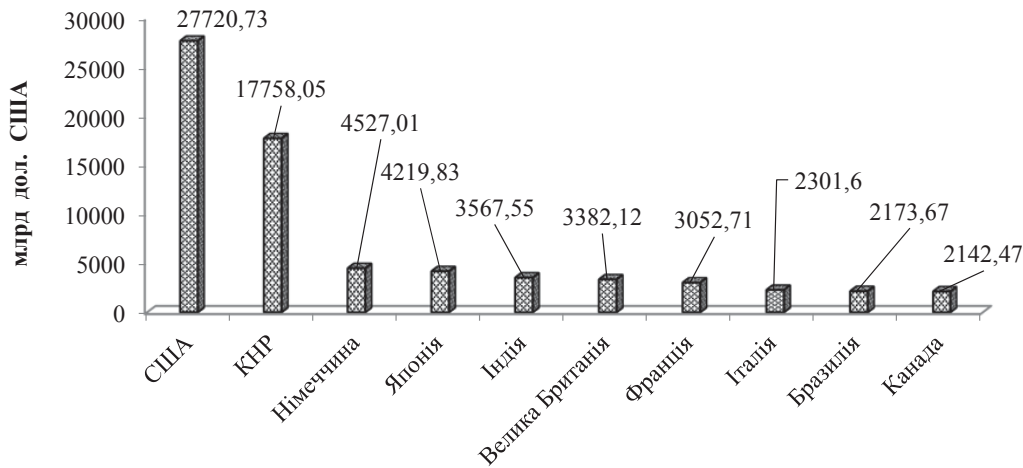


Рис. 1. Топ-10 країн за номінальним ВВП у 2023 році, млрд дол. США

Джерело: побудовано за даними [7]

четверте – Японія (4'220), п'яте – Індія (3'568), шосте – Велика Британія (3'382), сьоме – Франція (3'053), восьме – Італія (2'302), дев'яте – Бразилія (2'174), десяте – Канада (2'142 млрд дол. США).

У 2023 р. виробництво номінального ВВП світу, згідно з даними МВФ (табл.1), становить 105'685 млрд дол. США, у той час як **виробництво номінального ВВП топ-10 країн разом – 70'847 млрд дол. США або майже 68% світового ВВП**. Варто наголосити, що всі держави «Великої сімки» (G-7) входять до Топ-10 країн за номінальним ВВП. Необхідно також брати до уваги, що Китай, Індія та Бразилія є представниками організації БРІКС: сукупний номінальний ВВП трьох країн дорівнює 23'500 млрд дол. США або 22,24% світового ВВП (рис.1).

Дані рис. 1 засвідчують, що США є найпотужнішою економікою у світовому господарстві протягом проаналізованого періоду: вони займають перше місце за виробництвом номінального ВВП у 2023 р. – понад 27 трлн дол. США, випереджаючи за цим показником КНР на 10 трлн дол. США. Необхідно зазначити, що у 2019 р. ВВП США становив понад 22 трлн дол. США,

в той час КНР – на 7 трлн дол. США менше (табл. 1). Тобто, США та КНР посідають перші два місця як за номінальним ВВП, так і за ВВП за ПКС.

Японія намагається зберегти і посилити економічну потужність, однак фактично вже поступилася КНР, яка є другим центром економічної сили, ЄС – був і залишається третім центром, його двигуни – Німеччина та Франція, входять у першу десятку за номінальним ВВП поряд із Італією. *Згідно з МВФ, третє місце за виробництвом номінального ВВП у 2023 р. посідає Німеччина (4,5 трлн дол. США), однак у 2019 р. його обіймала Японія (понад 5 трлн дол. США). Отже, Японія поступилася також і Німеччині.* Так, відповідно до розрахунків за даними МВФ, частка номінального ВВП Японії у світовому ВВП у 2019 р. становила 5,98% (табл. 1); за даними СБ, в 2000 р. – майже 15%, у 2023 р. – лише 4%; у світовому ВВП за ПКС в 2023 р. – лише 3,47%. Як демонструють дані табл. 3, у 2023 р. темп зростання ВВП Японії (1,9%) перевищує темп зростання Німеччини (-0,3%). При цьому **Японія посіла п'яте місце в рейтингу, випереджаючи Німеччину за виробництвом ВВП за ПКС у 2023 р.** (табл. 4, рис. 2).

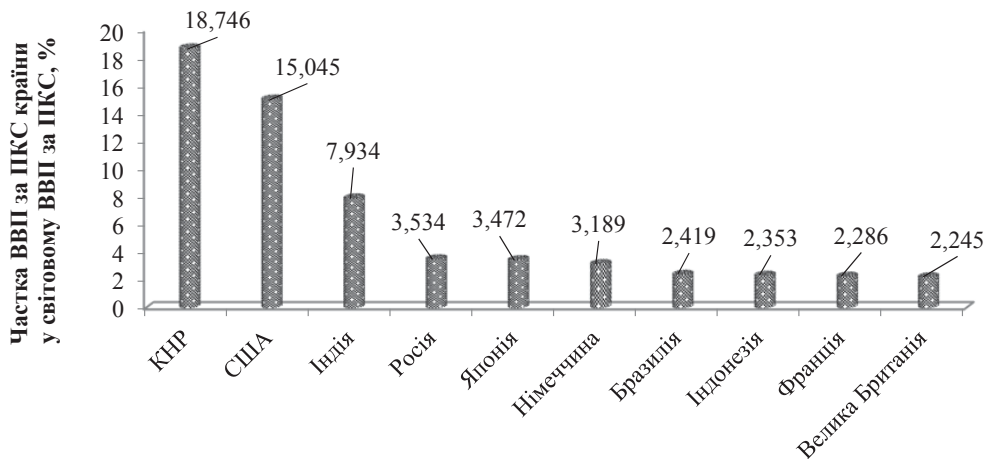


Рис. 2. Топ-10 країн за питомою вагою ВВП за ПКС у світовому ВВП у 2023 році, %

Джерело: побудовано за даними [8]

Згідно з даними МВФ (рис. 2), серед топ-10 країн за питомою вагою виробництва ВВП за ПКС у світовому ВВП у 2023 р. перше місце посідає КНР – 18,75%; друге місце – США (15,05); третє – Індія (7,93); четверте – РФ (3,53); п'яте – Японія (3,47); шосте – Німеччина (3,19); сьоме – Бразилія (2,42); восьме – Індонезія (2,35); дев'яте – Франція (2,29); десяте – Велика Британія (2,25%). Відзначимо, що п'ять держав «Великої сімки» (США, Японія, Німеччина, Франція, Велика Британія) входять до Топ-10 країн за виробництвом ВВП за ПКС. При цьому Китай, Індія, РФ, Бразилія є учасниками угруповання БРІКС. Згідно з даними МВФ, у 2023 р. частка виробництва ВВП за ПКС вищезазначених десяти країн становить 61,23% світового ВВП (рис. 2).

Відповідно до даних ООН (табл. 2), за темпом зростання виробництва ВВП перше місце серед топ-10 країн посідає Індія (8,2%); друге – КНР (5,2). США та Бразилія демонструють близькі показники, займаючи третє місце (2,9). На четвертому місці – Японія (1,7); на п'ятому – Канада (1,2); на шостому – Франція (0,9); на сьомому – Італія (0,7); на восьмому – Велика Британія (0,3); на останньому – Німеччина (-0,3%). Важливо звернути увагу, що темп зростання ВВП Єврозони становить лише 0,4%.

Слід констатувати, що, згідно з даними ООН, за розміром ВВП на душу населення у 2023 р. перше місце серед топ-10 країн посідає США (82'715 дол. США); друге – Канада (53607); третє – Німеччина (53565); Велика Британія на четвертому місці (50400); на п'ятому – Франція (46305); на шостому – Італія (39012); на сьомому – Японія (33899 дол. США). Відзначимо, що, відповідно до даних ООН, середній по світу ВВП на душу населення у 2023 р. дорівнює 13319 дол. США. Держави «Великої сімки» (G-7) мають значно вищий показник порівняно із середнім, у той час як КНР, Бразилія та Індія – нижчий: КНР посідає восьме місце серед десяти країн – 12597; на дев'ятому – Бразилія (10268); Індія – на останньому місці з показником, який дорівнює лише 2535 дол. США: у порівнянні з США (де ВВП на душу населення

дорівнює 82'715 дол. США) різниця з Індією понад у 30 разів.

Серед обраних для аналізу країн-лідерів світового господарства, згідно з даними ООН, за чисельністю населення у 2023 р. перше місце займає Китай (1'409.670.000 осіб); друге – Індія (1,407,563,842); третє – США (335,135,000); четверте – Бразилія (211,695,000); п'яте – Японія (124,482,000); шосте – Німеччина (83,445,000); сьоме – Франція (68,401,997); восьме – Велика Британія (67,081,000); дев'яте – Італія (58,989,749); на останньому – Канада (40,097,761 осіб).

У 2023 р., згідно з МВФ, за номінальним ВВП США випереджають КНР на 9962 млрд дол. США (табл. 1); за даними ООН – на 9926 млрд дол. США (табл. 2), тобто майже на 10 трлн дол. США; відповідно до даних СБ – на 9,5 трлн (9566 млрд) дол. США (табл. 3). Згідно з СБ, темп зростання ВВП Китаю (5,2%) перевищує США (2,54%).

Згідно з ООН, у 2023 р., як і у попередні роки, на п'ятому місці – Індія, на шостому – Сполучене Королівство Великої Британії та Ірландії, сьоме і восьме – посідають країни-члени ЄС-27 – Франція й Італія. Бразилія утримує дев'яте місце, а Канада – десяте (табл.1,2,3, рис. 1).

З десяти обраних держав лише три збільшили свою частку виробництва номінального ВВП у світовому ВВП протягом 2000–2023 рр. (табл. 3):

- 1) КНР (з 3,58% до 16,88%);
- 2) Індія (з 1,38% до 3,37%);
- 3) Бразилія (з 1,94% до 2,06%)

Всі країни G-7 зменшили свою частку виробництва номінального ВВП у світовому ВВП протягом 2000–2023 рр. (табл. 3): 1) США (з 30,29% до 25,95%); 2) Німеччина (з 5,76% до 4,23%); 3) Японія (з 14,68% до 4,0%); 4) Велика Британія (з 4,92% до 3,17%); 5) Франція (з 4,04% до 2,87%); 6) Італія (з 3,39% до 2,14%); 7) Канада (з 2,2% до 2,03%).

Відповідно до даних СБ, у 2023 р. за виробництвом ВВП за ПКС Китай випереджає США на 6,5 трлн дол. міжнародних (табл. 4). Варто зауважити, що Китай утримував першість за темпом зростання ВВП протя-

Таблиця 2

Показники топ-10 країн у 2023 році

		ВВП*, млрд дол. США	Темп зростання ВВП, %**	ВВП на душу населення, дол. США	Населення, кількість осіб
	Весь світ	104'435,7		13'319	7,841,102,016
1.	США	27'720,7	2.9	82'715	335,135,000
2.	КНР	17'794,8	5.2	12'597	1,409,670,000
	Єврозона	15'544,9	0.4		
3.	Німеччина	4'525,7	-0.3	53'565	83,445,000
4.	Японія	4'204,5	1.7	33'899	124,482,000
5.	Індія	3'567,55	8.2	2'535	1,407,563,842
6.	Велика Британія	3'380,9	0.3	50'400	67,081,000
7.	Франція	3'051,8	0.9	46'305	68,401,997
8.	Італія	2'300,9	0.7	39'012	58,989,749
9.	Бразилія	2'173,7	2.9	10'268	211,695,000
10.	Канада	2'142,5	1.2	53'607	40,097,761

* GDP – Gross Domestic Product. Annual GDP at market prices 2024. URL: <https://countryeconomy.com/gdp>** GDP growth rate at constant prices. Countries data: Demographic and economy/ Country Groupings 2024. URL: <https://countryeconomy.com/countries/groups/united-nations>

Джерело: складено за даними [9; 10]

Таблиця 3

Топ-20 країн за номінальним ВВП** у 2023 р., млрд дол. США

		Номінальний ВВП, млрд дол. США у 2000 р.	Темп зростання, %, 2000*	Частка країни у світовому ВВП, %, 2000*	Номінальний ВВП, млрд дол. США у 2023 р.	Темп зростання, %, 2023*	Частка країни у світовому ВВП, %, 2023
	Весь світ	33'840	4.5	100,00	105'440	2.7	100,00
1.	<i>США</i>	10'251	4.08	30,29	27'361	2.54	25,95
2.	<i>КНР</i>	1'211	8.49	3,58	17'795	5.2	16,88
3.	<i>Німеччина</i>	1'948	2.91	5,76	4'456	-0.3	4,23
4.	<i>Японія</i>	4'968	2.76	14,68	4'213	1.9	4,0
5.	<i>Індія</i>	468	3.84	1,38	3'550	7.58	3,37
6.	<i>Велика Британія</i>	1'666	4.32	4,92	3'340	0.10	3,17
7.	<i>Франція</i>	1'366	3.92	4,04	3'031	0.70	2,87
8.	<i>Італія</i>	1'147	3.79	3,39	2'255	0.92	2,14
9.	<i>Бразилія</i>	655	4.39	1,94	2'174	2.91	2,06
10.	<i>Канада</i>	745	5.14	2,20	2'141	1.07	2,03
11.	Росія	260	10.0	0,77	2'021	3.6	1,92
12.	Мексика	742	5.03	2,19	1'789	3.23	1,7
13.	Австралія	416	3.92	1,23	1'724	3.02	1,64
14.	Південна Корея	576	9.06	1,70	1'713	1.36	1,62
15.	Іспанія	598	5.25	1,77	1'581	2.50	1,5
16.	Індонезія	165	4.92	0,49	1'371	5.05	1,3
17.	Нідерланди	417	4.20	1,23	1'118	0.12	1,06
18.	Туреччина	274	6.93	0,81	1'108	4.52	1,05
19.	Саудівська Аравія	190	5.63	0,56	1'068	-0.75	1,01
20.	Швейцарія	279	3.96	0,82	885	0.72	0,84

* Annual percentage growth rate of GDP at market prices based on constant local currency. Aggregates are based on constant 2015 prices, expressed in U.S. dollars.

** GDP is the sum of gross value added by all resident producers in the economy plus any product taxes and minus any subsidies not included in the value of the products. It is calculated without making deductions for depreciation of fabricated assets or for depletion and degradation of natural resources.

Джерело: розраховано за даними [11]

гом останніх років (напр., дані табл. 1), однак у 2023 р. Індія є лідером за цим показником: 7,58% – згідно з даними СБ та 8,2% – відповідно до даних ООН. Також вже протягом декількох років Індія посідає третє місце у світі за обсягом виробленого ВВП за ПКС, майже вдвічі збільшила питому вагу виробництва ВВП за ПКС у світовому ВВП за ПКС: з 4,18% у 2000 р. до 7,90% у 2023 р. (табл. 4, за даними СБ) або до 7,93% (рис. 2, за даними МВФ).

Серед топ-10 держав до країн, які **зменшили свою частку виробництва ВВП за ПКС у світовому ВВП за ПКС протягом 2000–2023 рр.** (табл. 4), належать такі: США (з 19,81% до 14,87%); РФ (з 3,8% до 3,51%); Японія (з 6,34% до 3,47%); Німеччина (з 5,22% до 3,15%); Бразилія (з 3,11% до 2,42%); Франція (з 3,7% до 2,27%); Велика Британія (з 3,37% до 2,23%). Серед проаналізованих топ-10 держав до країн, які **збільшили свою частку виробництва ВВП за ПКС у світовому ВВП за ПКС протягом 2000–2023 рр.** (табл. 4), належать такі: КНР (з 6,42% до 18,83%); Індія (з 4,18% до 7,9%); Індонезія (з 1,67% до 2,36%).

Відповідно до даних СБ (табл. 3), у 2000 р. за темпом зростання виробництва ВВП перше місце серед країн-лідерів належить КНР (8.49%); друге – Канаді (5.14). Варто брати до уваги, що **темпом зростання світового ВВП у 2000 р. становив 4.5%**. На третьому місці серед обраних країн – Бразилія (4.39); четверте займає Велика Британія (4.32); п'яте – США

(4.08); шосте – Франція (3.92); сьоме – Індія (3.84); восьме – Італія (3.79); дев'яте – Німеччина (2.91); на останньому – Японія (2.76%).

Вже у 2023 р., відповідно до даних СБ, за темпом зростання виробництва ВВП перше місце серед країн-лідерів посідає Індія (7.58%); друге – КНР (5.2); третє – Бразилія (2.91). Темпом зростання світового ВВП у 2023 р. становив 2.7%. На четвертому місці серед обраних країн – США (2.54); на п'ятому – Японія (1.9); на шостому – Канада (1.07); на сьомому – Італія (0.92); на восьмому – Франція (0.7); на дев'ятому – Велика Британія (0.1); на останньому – Німеччина (-0.3%).

Висновки. Всі країни G-7 зменшили свою частку виробництва номінального ВВП у світовому ВВП протягом 2000–2023 рр., однак у 2023 р. держави «Великої сімки» (G-7) утримують лідерство за розміром ВВП на душу населення та входять до Топ-10 країн за номінальним ВВП. Японія намагається зберегти і посилити економічну потужність, однак фактично за номінальним ВВП поступилася не лише КНР, а також і Німеччині. Китай демонструє реальні можливості стати країною номер один, тим більше, що за номінальним ВВП посідає друге місце в світі, а за ВВП за ПКС – перше. Темп зростання ВВП Китаю (5,2%) перевищує США (2,54%), у той час як темп зростання ВВП єврозони становить лише 0.4%. П'ять держав «Великої сімки» (США, Японія, Німеччина, Франція, Велика Британія)

Таблиця 4

Топ-20 країн за ВВП за ПКС* у 2023 р., млрд дол. міжнародних

		ВВП за ПКС, млрд дол. міжна- родних, у 2000 р.	Частка країни у світовому ВВП за ПКС, %, 2000	ВВП за ПКС, млрд дол. міжна- родних, у 2023 р.	Частка країни у світовому ВВП за ПКС, %, 2023
	Весь світ	78'420	100,00	165'810	100,00
1.	КНР	5'037	6,42	31'227	18,83
2.	США	15'536	19,81	24'662	14,87
3.	Індія	3'280	4,18	13'104	7,90
4.	Російська Федерація	2'977	3,80	5'816	3,51
5.	Японія	4'975	6,34	5'761	3,47
6.	Німеччина	4'094	5,22	5'230	3,15
7.	Бразилія	2'437	3,11	4'016	2,42
8.	Індонезія	1'309	1,67	3'906	2,36
9.	Франція	2'899	3,7	3'764	2,27
10.	Велика Британія	2'639	3,37	3'700	2,23
11.	Італія	2'874	3,66	3'097	1,87
12.	Туреччина	973	1,24	2'936	1,77
13.	Мексика	2'047	2,61	2'873	1,73
14.	Південна Корея	1'184	1,51	2'615	1,58
15.	Іспанія	1'605	2,05	2'242	1,35
16.	Канада	1'463	1,87	2'238	1,35
17.	Єгипет	729	0,93	1'912	1,15
18.	Саудівська Аравія	871	1,11	1'831	1,10
19.	Польща	717	0,91	1'616	0,97
20.	Австралія	846	1,08	1'584	0,96

* PPP GDP is gross domestic product converted to international dollars using purchasing power parity rates. An international dollar has the same purchasing power over GDP as the U.S. dollar has in the United States. GDP is the sum of gross value added by all resident producers in the country plus any product taxes and minus any subsidies not included in the value of the products. It is calculated without making deductions for depreciation of fabricated assets or for depletion and degradation of natural resources. Data are in constant 2021 international dollars.

Джерело: розраховано за даними [12]

входять до Топ-10 країн світової економіки за виробництвом ВВП за ПКС.

Аналіз показників (номінальний ВВП, ВВП за ПКС, темп зростання ВВП, ВВП на душу населення) країн-лідерів глобальної економіки в умовах її трансформації засвідчив перспективність дослідження, оскільки для

висвітлення формування центрів економічного впливу в світовій економічній системі необхідно брати до уваги розстановку сил в глобальному просторі, аналізувати різні комбінації взаємовідносин як між державами, так і між регіональними об'єднаннями, а також між першими та другими разом.

Бібліографічний список:

- Сіденко В.Р. Виклики і можливості для стійкого економічного розвитку України в контексті глобального транзиту. *Економіка України*. 2024. № 1. С. 3–39. DOI: <https://doi.org/10.15407/econo myukr.2024.01.003>
- World Economic Outlook. *Steady but Slow: Resilience amid Divergence*. April 16, 2024. URL: <https://www.imf.org/en/publications/weo>
- Радзівська С.О. Регіоналізація і глобалізація: взаємозв'язки та перспективи безконфронтаційного розвитку: монографія. Київ : «СІК ГРУП УКРАЇНА», 2018. 376 с.
- Радзівська С.О. Глобалізація та регіоналізація у світовому господарстві: монографія. Київ : ТОВ «ТРОПЕА», 2020. 360 с.
- Чугаєв О.А. Глобальні виміри економічної сили країни. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2017. 495 с.
- IMF's World Economic Outlook Database, 2020. URL: <https://www.imf.org>
- IMF Data Portal, GDP, current prices (Billions of U.S. dollars), 2024. URL: <https://www.imf.org/en/Data>
- IMF Data Portal, GDP based on PPP, share of world (Percent of World), 2024. URL: <https://www.imf.org/en/Data>
- UN – United nations. GDP – Gross Domestic Product. Annual GDP at market prices 2024. URL: <https://countryeconomy.com/gdp>
- UN – United nations. GDP – GDP growth rate at constant prices. Countries data: Demographic and economy/ Country Groupings 2024. URL: <https://countryeconomy.com/countries/groups/united-nations>
- DataBank. World Development Indicators. The World Bank; GDP (current US\$), 2024. URL: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?most_recent_value_desc=true
- DataBank. World Development Indicators. The World Bank; GDP, PPP (constant 2021 international \$), 2024. URL: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.PP.KD?most_recent_value_desc=true

References:

- Sidenko V. R. (2024) Vykylyky i mozhlyvosti dlia stiikoho ekonomichnoho rozvytku Ukrainy v konteksti hlobalnoho tranzytu [Challenges and opportunities for resilient economic development of Ukraine in the context of global transition]. *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine*, no. 1, pp.3–39. DOI: <https://doi.org/10.15407/econo myukr.2024.01.003>

2. World Economic Outlook. *Steady but Slow: Resilience amid Divergence*. (April 16, 2024). Available at: <https://www.imf.org/en/publications/weo>
3. Radziyevska S. O. (2018) *Rehionalizatsiia i hlobalizatsiia: vzaiemozviazky ta perspektyvy bezkonfrontatsiinoho rozvytku: monohrafiia* [Regionalization and globalization: interrelationships and prospects for non-confrontational development: monograph]. Kyiv: "SIK HRUP UKRAINA", 376 p. (in Ukrainian)
4. Radziyevska S. O. (2020) *Hlobalizatsiia ta rehionalizatsiia u svitovomu hospodarstvi: monohrafiia* [Globalization and regionalization in the world economy: monograph]. Kyiv: "TROPEA", 360 p. (in Ukrainian)
5. Chuhaiev O. A. (2017) *Hlobalni vymiry ekonomichnoi syly krainy: monohrafiia* [Global dimensions of the country's economic power]. Kyiv: VPTs "Kyivskiy universytet", 495 p. (in Ukrainian)
6. IMF's World Economic Outlook Database. (2020). Available at: <https://www.imf.org>
7. IMF Data Portal, GDP, current prices (Billions of U.S. dollars). (2024). Available at: <https://www.imf.org/en/Data>
8. IMF Data Portal, GDP based on PPP, share of world (Percent of World). (2024). Available at: <https://www.imf.org/en/Data>
9. UN – United nations. GDP – Gross Domestic Product. Annual GDP at market prices 2024. Available at: <https://countryeconomy.com/gdp>
10. UN – United nations. GDP – GDP growth rate at constant prices. Countries data: Demographic and economy. Country Groupings 2024. Available at: <https://countryeconomy.com/countries/groups/united-nations>
11. DataBank. World Development Indicators. The World Bank; GDP (current US\$). (2024). Available at: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?most_recent_value_desc=true
12. DataBank. World Development Indicators. The World Bank; GDP, PPP (constant 2021 international \$). (2024). Available at: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.PP.KD?most_recent_value_desc=true

Стаття надійшла до редакції 11.10.2024